

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СЕКСОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

доцент Ірина СОЛОНИНКО

2023р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ВБ 1.11«Психологія спілкування»
(вибіркова дисципліна)**

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня
вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр медицини»
кваліфікації професійної «Лікар»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психіатрії,
психології та сексології
Протокол № 9
від «4» травня 2023 р.
Завідувачка кафедри
Професор Ростислав БІЛОБРИВКА

Затверджено
профільною методичною комісією з
терапевтичних дисциплін
Протокол №3
від «4» травня 2023 р.
Голова профільної методичної
Комісії
Професор
Олена РАДЧЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Білобривка Р. І. завідувач кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор;

Плевачук О.Ю. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

Карпінська Р. І. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ :

Негрин Т. І. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри неврології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Ришковська Н.О. - доцент кафедри психіатрії і психотерапії ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психологія спілкування» складена відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня* галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» освітньої програми *магістра* медицини.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

На етапі формування студента як майбутнього лікаря, важливим завданням, яке стоїть перед викладачами вищих медичних навчальних закладів, подати студенту не лише медичні знання, а й навчити спілкуватися з пацієнтом. Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є теоретичним фундаментом побудови майбутньої успішної взаємодії лікаря та пацієнта і надає можливість студентам не тільки оволодіти системою психологічних знань, а й забезпечує формування на цій основі психологічних вмінь, що є одним з важливих елементів у професійній підготовці та професійній діяльності фахівця; сприяє вирішенню та осмисленню найбільш ефективних методів комунікації з пацієнтом та його оточенням, а також побудові ефективного комплаєнсу. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестування, письмова або усна відповідь на контрольні питання, розв'язування ситуаційних задач і трактування та оцінка їх результатів, контроль практичних навичок. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється по завершенню вивчення дисципліни заліком. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою, виставляється за багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні. Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є вибірковою для студентів спеціальності 222 «Медицина». Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: психологія спілкування <i>Змістовий розділ 1</i>	3 кредита / 90 год.	12	18	60	1 курс (1/2 семестри)	залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні психологічні особливості, механізми, форми процесу спілкування та індивідуально-психологічні відмінності особистості, що проявляються у професійному спілкуванні.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» базується на вивченні студентами філософії, соціології; закладає основи вивчення студентами медичної психології, соціальної психології, а також ряду клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з ними.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою викладання** вибіркової дисципліни є визначати психологічні детермінанти ефективного спілкування між лікарем та пацієнтом впродовж лікувально-діагностичного процесу. Знання основних принципів формування спілкування в групі дозволить створювати оптимальний психологічний клімат в трудовому колективі, вдосконалювати взаємовідносини між лікарями, ефективно комунікувати в медичному середовищі. Знання основних принципів та правил ефективного спілкування дозволить встановлювати більш повний особистісний контакт з хворим, гармонізувати його стосунки з оточуючими, оптимізувати його адаптацію до соціального середовища під час реабілітації. Ознайомлення

з основами психології спілкування дозволить майбутньому лікарю знаходити шляхи активізації внутрішніх резервів хворого з соматичним захворюванням для подолання наслідків стресів та невротичних реакцій та для досягнення успішної соціальної адаптації та найшвидшого одужання. Цілісність і науковість запропонованого курсу забезпечується розглядом основних закономірностей процесу спілкування, факторів успішної комунікації, основних законів соціальної перцепції, особливостей інтеракцій та знайомленням з ефективними прийомами спілкування лікаря та пацієнтів різних вікових груп і їх родичами.

1.2. **Основними завданнями** є сформувати у студентів систему психологічних знань; оволодіти основними категоріями та поняттями психології спілкування; ознайомити із закономірностями формування потреби в спілкуванні в процесі онтогенезу.

В результаті вивчення дисципліни «Психологія спілкування» студент **повинен знати:**

- поняттям вербальної та невербальної комунікації;
- розгляд перцептивних механізмів та ефектів соціальної перцепції;
- аналіз причин виникнення труднощів у спілкуванні;
- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі, в аналізі різного роду професійних ситуацій, в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість хворої людини.
- Особливості вербального та невербального спілкування.
- Особливості міміки, жестів, пози та їх інтерпретацію.
- Характеристику та складові ефективної комунікації.
- Види міжособистісних відносин та особливості їх функціонування.

В результаті вивчення дисципліни «Психологія спілкування» студент **повинен вміти:**

- обирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію.
- розуміти монологічне повідомлення в рамках визначеної сфери й ситуації спілкування; будувати діалог за змістом тексту; робити записи, виписки, складання плану тексту, письмове повідомлення, що відображає певний комунікативний намір.
- у процесі роботи зі структурованою інформацією, відповідно до визначеної мети діяльності, виявляти зв'язки між елементами інформаційного матеріалу на підставі відомостей про тип та характеристики визначеної системи комунікації встановлювати їх відповідність (невідповідність) мети діяльності;
- у виробничих умовах під час усного та письмового спілкування за допомогою відповідних методів застосовувати компоненти соціолінгвістичної компетенції для досягнення взаємного порозуміння з урахуванням визначеного місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті; інтегрувати власну діяльність у культурне оточення.
- розробляти процедуру і техніку психолого-педагогічного спілкування з метою запобігання міжособистісних та міжгрупових конфліктів
- підбирати підхід у спілкуванні з особистістю в залежності від вікових та індивідуальних особливостей
- забезпечувати можливості розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування
- підбирати методики ділових бесід і проведення переговорів; застосовувати психологічні методи проведення ділових бесід, переговорів у роботі з персоналом
- аналізувати ефективність спілкування, виявляти оптимальні умови спілкування, встановлювати адекватні міжособистісні стосунки в різних ситуаціях спілкування

1.3. Компетентності та результати навчання,
формування яких сприяє дисципліна «Психологія спілкування»

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України другий (магістерський) рівень вищої освіти дисципліна «Психологія спілкування» забезпечує набуття студентами наступних *компетентностей*:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума (у т.ч. дітей і підлітків), сім'ї, популяції.

ФК 18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги дитячому, підлітковому та дорослому населенню і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК 19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень

здоров'я дітей та дорослого населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 21. Зрозуміло та однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентності

№	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.					
Загальні компетентності					
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
3	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміти і недвозначно висловити власні висновки, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповісти за прийняті рішення у складних умовах
4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання з структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток,

			інтеграції знань.	ності	здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції.
6	Здатність приймати обґрунтовані рішення;	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти приймати обґрунтовані рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
7	Здатність працювати в команді.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
8	Здатність до міжособистісної взаємодії	Знати закони та способи міжособистісної взаємодії	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
9	Здатність спілкуватися іноземною мовою	Мати достатні знання іноземної мови	Вміти застосовувати знання іноземної мови	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів іноземною мовою.	Нести відповідальність за достатній рівень володіння іноземною мовою, за розвиток професійних знань з використанням джерел іноземної мови
10	Здатність використовувати інформаційні та	Мати глибокі знання в галузі інформації	Вміти використовувати інформаційні та	Використовувати інформаційні та комунікаційні техн	Нести відповідальність за

	комунікаційні технології	йних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	ології у професійній діяльності	розвиток професійних знань та умінь.
11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Здатність проводити пошук джерел з допомогою інформаційних технологій	Вміти використовувати інформаційні технології та володіти навиками пошуку у науковометричних базах	Використовувати інформаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за інформацію з науково-довірливих джерел, достовірності інформації.
12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Здатність наполегливо виконувати професійні завдання та обов'язки	Володіти професійними методами комунікації для виконання поставлених завдань та обов'язків	Використовувати ефективні методи комунікації та менеджменту для вчасного та якісного виконання поставлених завдань та обов'язків	Нести відповідальність за наполегливість, вчасність та якість виконання поставлених завдань та обов'язків
13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Знати соціальні та громадянські права та обов'язки в контексті гендерних проблем	Формувати громадянську позицію, вміти діяти відповідно до неї щодо гендерних переконань	Здатність доносити свою громадянську позицію, відстоювати свої переконання, виявляти та протистояти гендерній дискримінації	Нести відповідальність за свої соціальні дії, діяти згідно з законами, які регламентують рівні можливості в контексті гендерних проблем
14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Ук	Знати свої соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, діяти згідно з принципами	Здатність доносити свою громадянську та соціальну позицію	Нести відповідальність за соціальну та громадянську діяльність

	раїні.				
15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Знати основи етики та деонтології, володіти знаннями про історію та закономірності розвитку предметної області, знати основи здорового способу життя	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності, застосовувати і професійні діяльні принципи здорового способу життя	Здатність проводити професійну діяльність на основі принципів етики та деонтології, проводити інформаційну на навчальну діяльність щодо пропагування здорового способу життя	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності, за підтримання власного фізичного та психічного здоров'я.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про психічний статус людини, знати методики та стандартні методи обстеження психічної сфери людини	Вміти провести бесіду з пацієнтом, на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики. Вміти обстежити психомоторний та фізичний розвиток людини. Вміти оцінити стан здоров'я людини (у т.ч. дитини).	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з дитиною, формувати добрий терапевтичний комплаєнс з дитиною. Вносити інформацію про стан здоров'я людини у клінічні бази даних	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди, опитування, огляду, та за своєчасне оцінювання стану: психічного стану, психомоторного.
11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих	Володіти знаннями про методи обстеження пацієнтам, які опинилися в	Вміти оцінювати психічний стан людини в умовах надзвичайної ситуації, налагоджувати	Створювати безпечно довірливе середовище при наданні допомоги людям, що	Брати відповідальність за створення безпечних умов та

	середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	зоні бойових дій, зазнали фізичного, сексуального насилля, дії стихійних лих та катастроф	вербальний контакт, надавати першу психологічну допомогу.	перебувають в надзвичайній ситуації та постраждали від війни, зазнали фізичного, сексуального насилля, дії стихійних лих та катастроф	надання якісної професійної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій при ризику виникнення або виникненні психічних порушень.
13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.	Володіти знаннями про особливості психогігієни та профілактики виникнення психічних розладів, тренінгів по ефективній комунікації, асертивній поведінці	Вміти проводити едукативну роботу щодо профілактичних заходів з охорони психічного здоров'я, тренінгів по ефективній комунікації	Здатність до організації профілактичних заходів щодо можливостей ефективної комунікації, асертивної поведінки.	Бративідповідальність за організацію профілактичних заходів щодо можливостей ефективної комунікації, асертивної поведінки у професійних та освітніх середовищах
17	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума (у т.ч. дітей і підлітків), сім'ї, популяції.	Володіти знаннями про негативні фактори навколишнього середовища (в рамках біопсихосоціальної моделі психічних розладів) та їх вплив на психічні процеси, що приводять до погіршення комунікативних здатностей	Вміти визначати фактори навколишнього середовища, які мають безпосередній та опосередкований вплив на можливості ефективної комунікації (включаючи психічні та соматичні порушення)	Здатність до оцінки факторів впливу навколишнього середовища, зокрема психологічних факторів (булінг, домашнє насилля тощо), а також соматичних захворювань на психічний стан та комунікативні здатності, емоційну експресивність, оцінка можливості мінімізації цих факторів	Нести відповідальність за виявлення негативних факторів впливу навколишнього середовища на комунікативні спроможності та зменшення впливу цих факторів
19	Здатність до організації та інтеграції надання медичної	Знати про ефективні шляхи надання психологічної	Вміти проводити промоційні заходи з метою надання інформації про	Здатність комунікації з колегами. Здатність організувати	Нести відповідальність за якість проведення

	допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.	допомоги шляхом психоедукаційних програм в професійних, зокрема, медичних середовищах	проблеми, пов'язані з порушенням в сфері комунікації, активного вирішення конфліктних ситуацій в медичних середовищах.	та надавати інформацію про проблеми, пов'язані з комунікацією в медичних середовищах, можливості вирішення конфліктних ситуацій	навчальних та промоційних заходів щодо проблем комунікацією в медичних середовищах, можливості вирішувати конфліктні ситуації.
20	Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я дітей та дорослого населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.	Знати про методи оцінки розповсюдженості проблем в сфері комунікації серед населення, типи конфліктів в медичному середовищі, прогностичні оцінки розвитку конфліктних ситуацій та їх попередження	Вміти етично спілкуватись, проводити медико-статистичне дослідження серед визначених груп населення	Ефективно спілкуватись, визначати основні завдання та працювати з отриманими даними в результаті проведення медико-статистичного дослідження	Відповідати за якість проведених досліджень та достовірність результатів
21	Зрозуміло та однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Володіти знаннями про комунікативні стилі та особливості спілкування в медичному середовищі. Знати вікові особливості сприйняття та опрацювання інформації	Вміти провести первинне інтерв'ю, вміти ефективно комунікувати з пацієнтом, враховуючи вікові та індивідуальні психологічні особливості	Здатність ефективно та якісно доносити інформацію в різних життєвих ситуаціях та психологічних станах людини	Нести відповідальність за коректне, однозначне та доступне пояснення інформації пацієнтові та в медичному середовищі серед колег
23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері	Знання етапів проведення наукового дослідження та представлення результатів,	Вміти організувати етапи наукового дослідження та представити результати, вміти розробляти та	Здатність проводити наукове дослідження шляхом застосування	Нести відповідальність за якість проведеного дослідження, належне

	охорони здоров'я.	знання розробки прикладного проекту з використанням сучасних технологій	представити прикладний проект за допомогою мультимедійної презентації	опитувальників та шкал, проводити статистичний аналіз результатів, викладати результати та висновки досліджень за допомогою презентацій	представлення його результатів в професійних середовищах
24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Знання дослідницького та лікувального етичного спілкування у роботі з пацієнтами та їхніми родичами, в медичному середовищі	Вміти проводити ефективну комунікацію з пацієнтами, а також їхніми родичами на основі принципів медичної етики	Здатність до ефективної комунікації, базуючись на принципах медичної етики з пацієнтами та їхніми родичами	Нести відповідальність за дотримання правил медичної етики в діагностичному процесі з пацієнтами та їхніми родичами
25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів	Знання правових основ авторського права, принципів запобігання плагіату, фальсифікацій та корупційних дій	Вміти самостійно виконувати освітню та наукову діяльність, викладати свої погляди, приймати власні рішення, використовувати інформаційні технології для визначення ознак плагіату	Здатність до доброчесного та відповідального виконання освітньої та наукової діяльності, отримання довіри та поваги серед колег	Відповідальність за представлені результати діяльності, доброчесність, довіра та відповідальність за власні дії, відповідальність за використання засобів для визначення плагіату у наукових дослідженнях, проектах. Відповідальність за фальсифікації.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Результати навчання для дисципліни.

Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- поняття вербальної та невербальної комунікації;

- перцептивних механізмів та ефектів соціальної перцепції;
- причин виникнення труднощів у спілкуванні;
- вирішення питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі, в аналізі різного роду професійних ситуацій, в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість хворої людини.
- особливостей вербального та невербального спілкування.
- особливостей міміки, жестів, пози та їх інтерпретації.
- характеристики та складових ефективної комунікації.
- видів міжособистісних відносин та особливостей їх функціонування.

Вміти застосовувати знання в практичних ситуаціях

- обирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію.
- розуміти монологічне повідомлення в рамках визначеної сфери й ситуації спілкування; будувати діалог за змістом тексту; робити записи, виписки, складання плану тексту, письмове повідомлення, що відображає певний комунікативний намір.
- у процесі роботи зі структурованою інформацією, відповідно до визначеної мети діяльності, виявляти зв'язки між елементами інформаційного матеріалу на підставі відомостей про тип та характеристики визначеної системи комунікації встановлювати їх відповідність (невідповідність) мети діяльності;
- у виробничих умовах під час усного та письмового спілкування за допомогою відповідних методів застосовувати компоненти соціолінгвістичної компетенції для досягнення взаємного порозуміння з урахуванням визначеного місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті; інтегрувати власну діяльність у культурне оточення.
- розробляти процедуру і техніку психолого-педагогічного спілкування з метою запобігання міжособистісних та міжгрупових конфліктів
- підбирати підхід у спілкуванні з особистістю в залежності від вікових та індивідуальних особливостей
- забезпечувати можливості розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування
- підбирати методики ділових бесід і проведення переговорів; застосовувати психологічні методи проведення ділових бесід, переговорів у роботі з персоналом
- аналізувати ефективність спілкування, виявляти оптимальні умови спілкування, встановлювати адекватні міжособистісні стосунки в різних ситуаціях спілкування

Відповідність визначення стандартом результатів навчання та компетентностей

Результат навчання	Код програмного результату навчання	Код компетентності
Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток,	ПРН -1	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 4, ЗК - 5, ЗК - 6, ЗК - 7, ЗК - 8, ЗК -10, ЗК - 11, ЗК - 12, ЗК - 13, ЗК - 14, ЗК - 15, ФК - 1, ФК - 11, ФК -13, ФК -17, ФК -19, ФК - 20, ФК -21, ФК - 23, ФК - 24, ФК -25

здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.		
Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.	ПРН - 2	ЗК – 4, ЗК – 6, ЗК – 10, ЗК – 11, ЗК – 12, ФК – 1, ФК – 11, ФК -13, ФК -17, ФК -19, ФК -20, ФК – 24
Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних (у т.ч. педіатричних) проблем.	ПРН - 3	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3,ЗК – 6, ЗК – 7, ЗК – 9, ЗК – 10, ЗК – 11, ЗК – 12, ФК – 1, ФК -11, ФК -19, ФК -20, ФК -21, ФК – 23, ФК – 24, ФК -25
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).	ПРН -4	ЗК – 3, ЗК – 4, ФК - 24
Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дорослого пацієнта і дитини, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.	ПРН - 5	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3,ЗК– 6, ЗК – 7, ФК-1, ФК -11, ФК - 24
Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на	ПРН - 16	ФК - 11

підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.		
Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.	ПРН - 21	ЗК – 2, ЗК – 9, ЗК -10
Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.	ПРН-22	ЗК – 5, ФК – 13, ФК – 17,
Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.	ПРН - 23	ФК -17
Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців	ПРН -25	ЗК – 5, ЗК – 6 ФК – 11, ФК -17, ФК -21
Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.	ПРН - 27	ЗК – 5, ЗК – 6, ЗК – 7, ЗК – 8, ЗК - 15 ФК – 11, ФК -21,

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин. 3 кредити ECTS

Програма вибіркової дисципліни «Психологія спілкування» складається з 1 змістового розділу.

Психологія спілкування.

Змістовий розділ 1

Психологія спілкування.

- Тема 1.** Категорія спілкування: визначення, структура, функції
Тема 2. Поняття комунікації, її складові.
Тема 3. Роль соціальної перцепції та інтеракцій у процесі спілкування.
Тема 4. Особливості вияву емоцій людини через невербальне спілкування.
Тема 5. Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.
Тема 6. Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.
Тема 7. Причини виникнення труднощів у спілкуванні.
Тема 8. Спілкування лікаря та пацієнтів різних вікових груп.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	л	п	сам.р.
Психологія спілкування				
Спілкування як феномен психології.	12	2	2	8
Культура спілкування.	8		2	6
Комунікація як одна із сторін спілкування.	12	2	2	8
Особливості вияву емоцій людини через невербальне спілкування.	8		2	6
Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.	10	2	2	6
Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.	12	2	2	8
Труднощі міжособистісного спілкування.	14	2	2	10
Основні правила спілкування лікаря та пацієнта.	14	2	4	8
Усього	90	12	18	60

4. Теми лекцій

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Спілкування як феномен психології.	2
2.	Комунікація як одна із сторін спілкування.	2
3.	Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.	2
4.	Труднощі міжособистісного спілкування.	2
5.	Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.	2
6.	Основні правила спілкування лікаря та пацієнта.	2
	ВСЬОГО:	12

5. Теми практичних занять

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Категорія спілкування: визначення, структура, функції	2
2.	Поняття комунікації, її складові.	2

3.	Роль соціальної перцепції та інтеракцій у процесі спілкування.	2
4.	Особливості вияву емоцій людини через невербальне спілкування.	2
5.	Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.	2
6.	Перцептивна та інтерактивна сторона спілкування.	2
7.	Причини виникнення труднощів у спілкуванні.	2
8.	Спілкування лікаря та пацієнтів різних вікових груп.	4
	ВСЬОГО:	18

6. Самостійна робота студентів

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Категоріальний апарат спілкування.	4
2.	Спілкування як потреба людини.	6
3.	Характеристика функцій спілкування.	6
4.	Концептуальні положення “символічного інтеракціонізму”	6
5.	Трансактний аналіз Е.Берна	6
6.	Особливості рольової та міжособистісної взаємодії.	6
7.	Психологічні основи впливу в процесі спілкування.	6
8.	Конфлікти у медичній сфері.	6
9.	Застосування управління конфліктом до вирішення будь-якої проблеми.	6
10.	Етика медичного спілкування як прояв культури почуттів.	8
	ВСЬОГО:	60

7. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

8. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- За домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- В залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також
 - усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
 - бліц-опитування;
 - дискусії з проблемних ситуацій;
 - реферативні виступи;
 - тестування в письмовій формі;
 - виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

9. Методи контролю

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюється за допомогою стандартизованих методів контролю: тестування, структуровані письмові роботи, робота з медичною документацією, контроль практичних навичок. Методи контролю містять – поточний контроль на практичному занятті (за допомогою 10-ти тестових завдань), за правильну відповідь на 9-10 тестів студент отримує оцінку «відмінно», 8-7 тестів – «добре», 6-5 тестів – «задовільно», 4 -0 тестів – «незадовільно».

Оцінка теоретичних знань здійснюється шляхом усної чи письмової відповіді. Самостійну роботу студент виконує після завершення аудиторної частини заняття. Підсумковим контролем засвоєння дисципліни є залік.

10. ВИДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмінь виконувати необхідні практичні навички і маніпуляції, публічно чи письмово обґрунтовувати власну точку зору, уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо.

Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента та набутих ним компетентностей (знання, уміння, навичкитощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результати вихідного контролю рівня знань. Форми проведення поточного контролю визначаються кафедрою і відображаються у навчальній програмі відповідної дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Видами поточного контролю є: тестові завдання, типові ситуаційні задачі, структуровані письмові відповіді, оцінка практичних навичок.

Методи контролю (до методів контролю)

Теоретичних знань:

- тестування письмове та комп'ютерне (MISA),
- індивідуальне опитування, співбесіда,
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни;

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік, який виставляється за результатами поточного контролю на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання самостійних робіт. Результат заліку відображається як «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність 120 балів.

Критерії оцінювання

Оцінка 5 («відмінно») – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі та всебічні знання теми, аналізує наукові джерела, критично мислить, вміє імплементувати теоретичні знання у практичну діяльність.

Оцінка 4 («добре») – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає вивчений матеріал, добре володіє практичними навичками, проте може допускатися певних неточностей та похибок.

Оцінка 3 («задовільно») – студент базово опанував навчальний матеріал, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, проте, допускається значних помилок у теоретичних знаннях та виконанні практичних навичок.

Оцінка 2 («незадовільно») – студент не опанував теоретичний матеріал, не вміє виконувати практичних навичок, не орієнтується в навчальній літературі.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів, максимальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів.

Під час оцінювання враховуються бали, які студент отримав під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128

4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”. Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-рибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3

Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2
--	---

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою)

13. Методичне забезпечення

1. Плани практичних занять та конкретні цілі
2. Конспект лекцій
2. Завдання для самостійної роботи студентів
3. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів
4. Перелік практичних навичок, що підлягають обов'язковій перевірці

14. Рекомендована література

Основна:

1. Кінг Л. Як розмовляти будь з ким, будь-коли і будь-де. Секрети успішного спілкування / Л. Кінг, Б. Гілберт. – 2019: Моноліт-Bizz, 204.
2. Основи загальної та медичної психології у вищій школі / Навч. посіб./ за ред. Р. І. Білобровки – 2018. – 286 с.
3. Губенко І. Я., Карнацька О. С., Шевченко О. Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування. – К.: Медицина, 2021. – 312 с.
4. Іванова О. В., Москалюк Л. М. Психологія: вступ до спеціальності. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 184 с.
5. Засєкіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособового спілкування. – Медицина, 2018. – 216 с.
6. Кацавець Р. С. Психологія особистості. Навчальний посібник. - Київ : Алерта. 2021. 134 с.
7. Комунікативні навички лікаря: підручник/ Колектив авторів, за заг. ред. О. С. Чабана; наукова редакція й укладання О. О. Хаустова, І. А. Коваль; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця – Київ: Медпринт, 2021. – 400 с.

Додаткова:

1. Курова А. В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» / А. В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.
2. Медична психологія: в 2-х томах. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, О. С. Чабан та ін.]; за ред. Г. Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 288 с.
3. 10. Медична психологія: в 2-х томах. Т. 1. Спеціальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, О. С. Чабан та ін.]; за ред. Г. Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 496

15. Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.com/>
2. <https://prometheus.org.ua>
3. <https://mh4u.in.ua>
4. <https://psylib.kiev.ua>